

Statenmededeling

Onderwerp

Samenhang veehouderij dossiers

Datum

4 oktober 2016

Documentnummer

4068146

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De samenhang tussen dossiers op het gebied van veehouderij, natuur water en milieu.

Aanleiding

Met de UBA 2016 - 2020 verbinden we ons aan een route die naar een fundamenteel andere agrofood leidt. Een agrofood die onze ambities op voor de provincie belangrijke thema's als natuur (stikstof en fosfaat), gezondheid en veiligheid (fijn stof, endotoxinen etc.), milieu (o.a. vitale bodem en waterkwaliteit) en sociale leefomgeving verbindt met hernieuwd verdienvermogen voor de individuele agrarische ondernemer.

De bestuurlijke uitdaging voor de provincie is om de verbinding tussen genoemde ambities - en de daarmee samenhangende randvoorwaarden - en hernieuwd verdienvermogen te laten slagen.

De komende maanden staat een aantal dossiers op de agenda (zie bijlage) die - elk afzonderlijk - invloed hebben op onze bestuurlijke uitdaging. Via deze statenmededeling willen wij u informeren over het denkkader - de rotonde - dat:

- (i) de samenhang tussen individuele beleidsdossiers inzichtelijk maakt;
- (ii) laat zien waar de individuele dossiers invloed hebben op de agrofoodtransitie zoals die in de UBA 2016-2020 is vastgesteld en de diverse natuur- en milieudoelstellingen uit o.a. BrUG en PMWP;
- (iii) een basis biedt om te komen tot een instrumentenmix vanuit onze rollen van gebiedsregisseur, actieve partner (bewustwording, kennisdeling, concept-ontwikkeling) en toezichthouder (scherpe randvoorwaarden stellen), die voor onze partners/stakeholders/belanghebbenden duidelijk maakt hoe wij

met een samenhangend pakket aan beleidsinstrumenten het transitieproces van de veehouderij ondersteunen, en tegelijkertijd werken aan de samenhangende natuur- en milieudoelstellingen.

Datum

4 oktober 2016

Documentnummer

4068146

Deze statenmededeling biedt tevens input voor de, door u geïnitieerde, bijeenkomst over het veehouderij dossier op 21 oktober 2016.

Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten voeren het beleid uit conform de door Provinciale Staten vastgestelde kaders.

Kernboodschap

1. De vicieuze cirkel doorbreken

Veel Brabantse veehouders bevinden zich in een vicieuze cirkel van een grotendeels anonieme markt, gekenmerkt door overproductie en structureel lage prijzen, waarin schaalvergroting en het maximaal benutten of zelfs oprekken van milieugebruiksruimte en leefkwaliteit de enige optie lijkt. Veel boeren vinden dit onbevredigend en zien slechts twee keuzemogelijkheden: doormodderen of faillissement.

Binnen deze vicieuze cirkel blijven, betekent ook dat doelstellingen voor stikstof, fosfaat, waterkwaliteit en een vitale bodem niet worden gehaald en de leefkwaliteit in grote delen van Brabant onder druk blijft staan. De maatschappelijke onrust (in toenemende mate ook de zorgen rond gezondheid) blijft in dat geval in stand of zal zelfs toenemen.

Door op de rotonde te blijven scoren zowel People, Planet als Profit uitermate laag. Elk nieuw toekomstperspectief moet de ondernemer dan ook een realistische uitweg bieden anders dan doormodderen of failleren, en de ondernemer helpen om bewust te kunnen kiezen voor een toekomst binnen óf buiten de veehouderij, om daarbij tevens een winst op te leveren voor leefomgeving, natuur en milieu.

2. De rotonde als metafoor voor de wisselwerking tussen toekomstperspectief en impact van ons beleid

Samenhang Veehouderij dossiers

Datum

4 oktober 2016

Documentnummer

4068146

De rotonde biedt een denkkader dat de wisselwerking tussen nieuw toekomstperspectief en de impact van ons beleid daarop kan verbeelden.

Veel agrarische bedrijven bevinden zich in de hierboven beschreven vicieuze cirkel, die steeds meer trekken vertoont van een neerwaartse spiraal. De rotonde zelf is daarmee de verbeelding van de perspectiefarme situatie waarin veel agrarische ondernemers zich bevinden en waarbij People, Planet én Profit allemaal op een laag niveau blijven. Iets anders dan rondjes draaien op de rotonde – en wachten op het onvermijdelijke – zit er voor velen niet meer in.

We treffen nu een situatie aan waarbij het merendeel van de bedrijven zich op de rotonde bevindt, waardoor de hele rotonde is vastgelopen. Wij willen – samen met onze partners – de doorstroom op de rotonde weer op gang brengen door ondernemers expliciet te laten kiezen voor een afslag.

De rotonde kent vier afslagen waarbij elke afslag (wereldmarkt, Europese kwaliteitsmarkt, nichemarkt, stoppen) staat voor een door een individuele ondernemer te maken keuze. Alle vier de afslagen verbeelden een oriëntatie die vanuit de werkelijkheid van markt en maatschappij nu en in de toekomst zullen bestaan. Elk van de drie op de markt georiënteerde afslagen beschrijft een situatie die – mits er een werkend businessmodel onder ligt – de ondernemer weer perspectief biedt voor de toekomst. De afslagen bieden niet alleen de ondernemer een toekomst, binnen of buiten de landbouw. Ze creëren ook ontwikkelingsruimte en daarmee nieuwe banen voor andere (economische) sectoren, doordat er ruimte ontstaat, zowel fysiek als milieugebruiksruimte. Elke

afslag leidt hoe dan ook naar een hoger niveau met betrekking tot People, Planet én Profit.

Datum

4 oktober 2016

Documentnummer

4068146

Om goed voor te sorteren op een van de afslagen moet elke ondernemer vier stappen zetten:

- Bewustwording van de verander(en)de omstandigheden;
- Bewustwording van de eigen mogelijkheden en de mogelijkheden die de omgeving biedt;
- Bewustwording van de randvoorwaarden (ten aanzien van gezondheid en veiligheid, natuur- en milieukwaliteit) die horen bij de verschillende afslagen;
- Kiezen welke oriëntatie dan het beste past;

En vervolgens de keuze implementeren.

Vanuit onze rollen van gebiedsregisseur, actieve partner en toezichthouder dragen we er aan bij dat de keuze van de ondernemer een bewuste keuze wordt, een keuze die niet alleen economisch is georiënteerd, maar die even sterk is gebaseerd op omgevingsbewustzijn en daardoor bijdraagt aan een goede balans tussen de drie P's. De rollen die de provincie daarbij op zich neemt vanuit de uit de individuele dossiers voortkomende instrumentenmix zijn gebaseerd op onze uitwerking van het bestuursakkoord: het helpen ontwikkelen van een lange termijn perspectief voor de agrofoodsector, het stimuleren van consumentenbetrokkenheid daarbij, het stimuleren van innovatie en verduurzaming om zo te komen een herstel van vertrouwen tussen boeren, burgers en overheden.

3. Komende maanden worden bepalend voor de transitie van de Agrofoodsector in Brabant

De komende maanden staan de volgende, voor de agrofoodtransitie belangrijke dossiers op onze agenda:

- Brabants mestbeleid: Uitkomst mestdialoog, en doorvertaling naar nieuwe regels en beleid;
- Verordening Stikstof: Op basis van gesprekken met de partners binnen het convenant stikstof;
- Gecombineerde evaluatie BZV en Urgentieteam: Uitkomsten evaluatie en eventuele aanpassingen die hieruit voortkomen voor de BZV;

Aanvullend zijn van belang de ontwikkelingen met betrekking tot de Kaderrichtlijn Water (en de mogelijke aanscherping van regels t.a.v. mestaanwending), de discussies over de mogelijke Wet Dieraantallen en de voor 2017 geformuleerde bestuursopdrachten Toekomstperspectief

Varkenshouderij, Leegstand en VTH. Dit zijn de meest actuele dossiers, maar is geen uitputtende overzicht.

Datum

4 oktober 2016

Documentnummer

4068146

In de bijlage bij deze statenmededeling is een overzicht opgenomen waarin voor de op korte termijn meest relevante dossiers de relatie wordt gelegd met het denkkader. Het denkkader leidt ofwel tot stoppen (toekomst buiten veehouderij) of tot een meer duurzame vorm van ondernemen, wat noodzakelijk is om de beleidsdoelstellingen ten aanzien van natuur, water en milieu te realiseren.

De hierboven genoemde beleidsdossiers – en de daaraan gekoppelde keuzes van beleidsinstrumenten – hebben ieder op zichzelf direct een impact op de realiseerbaarheid van elk van de vier toekomstgerichte ondernemerskeuzes die door de afslagen van rotonde worden verbeeld. Die impact kan zowel stimulerend als remmend zijn.

Om de juiste keuzes te kunnen maken op de verschillende beleidsdossiers, is het noodzakelijk dat

het effect van deze instrumentenmix vooraf goed wordt doordacht met onze maatschappelijke partners, waarbij de effecten op natuur, water en milieu (dragen de instrumenten voldoende bij aan het behalen van de doelstellingen), leefomgeving (afname gezondheidsrisico's en overlast), het economisch perspectief voor de agrariër (is alternatief beter dan 'stilzitten') en de gevolgen voor het uitvoeringsapparaat (capaciteit, kosten, haalbaarheid) worden meegenomen.

Consequenties

Het denkkader en de hierbij te ontwikkelen instrumentenmix beoogt onze doelstellingen op het gebied van agrofood, gezonde en veilige leefomgeving, natuur, water en milieu te bereiken. Dit door veehouders uit de vicieuze cirkel te laten komen en bewust een afslag te laten kiezen, waarbij elke afslag een positief rendement oplevert voor People, Planet én Profit. Uitgangspunt hierbij is dat de diverse beleidsdossiers elkaar versterken in het bereiken van de doelstellingen: de juiste instrumentenmix.

Europese en internationale zaken

Vooralsnog is er geen relatie met Europese regelgeving voorzien.

Communicatie

De communicatie wordt per beleidsdossier vormgegeven, waarbij de samenhang tussen de dossiers steeds centraal staat.

Vervolg

Zie de bijlage voor de planning van de verschillende dossiers.

Datum

4 oktober 2016

Documentnummer

4068146

Bijlagen

- Totaal overzicht dossiers

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

ir. A.M. Burger

Opdrachtgever: mevrouw J.G.M. de Zoete - Jongen, (073) 681 28 46,
tdzoete@brabant.nl, afdeling Ruimtelijke Ontw. Noord-Oost van cluster Ruimte.

Opdrachtnemer: de heer A.M.G. Cornelissen, (073) 681 26 68,
acornelissen@brabant.nl, afdeling Strategie, Beleid en Monitoring van cluster
Ruimte.